

การเปรียบเทียบตัวแบบการพัฒนาผู้ประกอบการระหว่างประเทศไทย กับหมู่เกาะ AZORES ประเทศโปรตุเกส

COMPARISON OF ENTREPRENEURIAL DEVELOPMENT MODELS BETWEEN THAILAND AND AZORES ISLAND, PORTUGAL

เชมกร ไชยประสิทธิ์¹ และอรพิน สันติธีรากุล²

Kemakorn Chaiprasit¹ and Orapin Santidhirakul²

^{1,2}คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

^{1,2}Faculty of Business Administration, Chiang Mai University

บทคัดย่อ

งานวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบตัวแบบการพัฒนาผู้ประกอบการระหว่างประเทศไทยและหมู่เกาะ Azores ประเทศโปรตุเกส โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรที่มีหน้าที่หลักในการพัฒนาผู้ประกอบการของประเทศไทย ได้แก่ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กรมพัฒนาธุรกิจการค้า สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สถาบันการเงิน และสถาบันการศึกษา และใช้แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรที่มีหน้าที่หลักในการพัฒนาผู้ประกอบการของหมู่เกาะ Azores ประเทศโปรตุเกส ได้แก่ Society for the Business Development of the Azores, Azores Tourism Observation, Azores Chamber of Commerce และ University of the Azores การวิจัยนี้ดำเนินการตามกรอบตัวแบบในการพัฒนาผู้ประกอบการของ Dabson (2005) ทั้ง 5 ด้านคือ 1) การศึกษาด้านผู้ประกอบการของสถาบันการศึกษา 2) การฝึกอบรมและการให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิค 3) การเข้าถึงเงินทุน 4) การเข้าถึงกลุ่มเครือข่าย และ 5) วัฒนธรรมการเป็นผู้ประกอบการ

ผลการวิจัยพบว่า ทั้งประเทศไทยและหมู่เกาะ Azores ประเทศโปรตุเกส มีการพัฒนาผู้ประกอบการเป็นไปในทิศทางเดียวกันระหว่างสถาบันการศึกษากับการฝึกอบรมและการให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิคแก่ผู้ประกอบการ โดยมีสถาบันการศึกษาเป็นหน่วยงานหลักในการสร้างองค์ความรู้เพิ่มเสริมสร้างผู้ประกอบการ ด้วยการสนับสนุนจากสถาบันวิจัยสนับสนุน สำหรับหมู่เกาะ Azores พบว่า การเข้าถึงเงินทุน ความเข้มแข็ง และความเหนียวแน่นในการสร้างเครือข่ายผู้ประกอบการ ถือเป็นข้อได้เปรียบของหมู่เกาะ Azores เนื่องจากมีความเชื่อมโยงระหว่างภาครัฐองค์กรต่างๆ สถาบันวิจัย หน่วยงานสนับสนุนด้านเทคโนโลยี สถาบันการศึกษา ที่นำจุดแข็งและองค์ความรู้ที่มีช่วยในการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการอย่างเป็นระบบ

สำหรับการพัฒนาผู้ประกอบการของประเทศไทยพบจุดแข็งในด้านการศึกษาด้านผู้ประกอบการในสถาบันการศึกษา การจัดการฝึกอบรมและให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ แก่ผู้ประกอบการ และการช่วยเหลือด้านการเข้าถึง

เงินทุนแก่ผู้ประกอบการ แต่ยังคงมีการพัฒนาในด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือการบริหารจัดการเครือข่ายที่ยังไม่เป็นระบบและยังไม่เข้มแข็ง และด้านการสร้างวัฒนธรรมการเป็นผู้ประกอบการให้เกิดขึ้น ดังนั้นรัฐบาลไทยจึงควรมีนโยบายที่มีความชัดเจนในการกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานของเครือข่าย กระตุ้นให้เกิดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์และพัฒนาเพื่อรักษาความต่อเนื่องของเครือข่าย และมีวิธีประเมินประสิทธิผลให้เกิดการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์ร่วมกันระหว่างองค์กร ทั้งหมดนี้เป็นการสร้างสภาพแวดล้อมของประเทศไทยให้เป็นสังคมแห่งการสร้างผู้ประกอบการอย่างแท้จริง

คำสำคัญ: การเปรียบเทียบ ตัวแบบการพัฒนาผู้ประกอบการ

Abstract

This research aimed to compare entrepreneurial development models between Thailand and Azores Islands, Portugal. It was a qualitative research using content analysis. The data was collected via interviewing people who were involved in organizations which took part in entrepreneurial development in Thailand and in Azores. In Thailand these people were representatives from the Department of Industrial Promotion, Department of Business Development, Small and Medium Enterprises Development Institute, Small and Medium Enterprises Promotion Agency, financial institutes, and academic institutions. In Azores, these were representatives from the Society for the Business Development of the Azores, Azores Tourism Observation, Azores Chamber of Commerce, and University of the Azores. The research questions were developed based on the concept of entrepreneurial development components of Dabson (2005) which comprised of 5 aspects, namely, Entrepreneurial education, Adult entrepreneurial training and technical assistance, Access to capital, Access to network, and Entrepreneurial culture.

The results showed that in Thailand and in Azores, the development approach in the aspects of entrepreneurial education and adult entrepreneurial training and technical assistance were in the same direction. That is academic institutions were the main resources in providing knowledge and creating entrepreneurs, as well as doing research to support entrepreneurship. In Azores, access to capital, access to network, and entrepreneurial culture were considered as advantages of Azores. There was a tight network among entrepreneurs, the government, business organizations, research institutes, agencies for the promotion of technology, and academic institutions, in order to utilize strength and knowledge from each organization in developing entrepreneurs' potential.

As for entrepreneurial development model in Thailand, the analysis revealed that the advantage were entrepreneurial education, adult entrepreneurial training and technical and, access to capital. While networking and the management of the network was the disadvantage that was neither systematic nor strong and also the weak of entrepreneurial culture. Therefore,

the Thai government should set up a clear policy of its network operation by promoting cooperation among diverse organizations. The Thai government should focus on coordination among these organizations as effective coordination is the heart of an efficient network, and also focus on the maintenance of that network. There should also be a way to assess the effectiveness of that network so that learning and experiences can be shared among the involved organizations. All of the above suggestions are to create the right environment for Thailand to become a true entrepreneurial development society.

Keywords: Comparison, Models of entrepreneurial development

บทนำ

รัฐบาลไทยมีนโยบายในการส่งเสริมพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Sized Enterprises: SMEs) ซึ่งถือเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการฟื้นฟูและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว มุ่งเน้นการสร้างผู้ประกอบการ SMEs ใหม่พร้อมกับช่วยเหลือพัฒนาผู้ประกอบการ SMEs เดิมที่ยังคงมีศักยภาพให้อยู่รอด เพื่อช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยให้มีฐานธุรกิจและฐานภาษีที่กว้างขึ้นสามารถสร้างรายได้เพื่อนำมาพัฒนาประเทศต่อไป

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมเป็นหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ในการส่งเสริมผู้ประกอบการใหม่และช่วยเหลือผู้ประกอบการเดิมให้มีศักยภาพในการแข่งขัน โดยมุ่งเน้นการสร้างผู้ประกอบการจากผู้ที่มีพื้นฐานความรู้ดี มีศักยภาพ เน้นการสร้างเชื่อมั่นและกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ ด้วยการให้ความรู้ทางด้านวิชาการในการบริหารจัดการธุรกิจที่ทันสมัย รวมทั้งการให้คำปรึกษาสำหรับการจัดตั้งธุรกิจจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านควบคู่กับการฝึกอบรมต่างๆ เพื่อให้สามารถก่อตั้งธุรกิจได้สำเร็จและดำเนินธุรกิจได้ต่อเนื่อง เป็นแหล่งจ้างงานและสร้างรายได้แก่ประเทศสืบต่อไป (Department of Industrial Promotion, 2014)

ปัจจุบันผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในประเทศไทยมีจำนวนมากถึง 2.7 ล้านรายทั่วประเทศ หรือคิดเป็นร้อยละ 97.2 ของวิสาหกิจทั่วประเทศ โดยผลิตภัณฑ์

มวลรวมในประเทศ (GDP) ของธุรกิจ SMEs มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 37.4 ของ GDP รวมทั้งประเทศ นอกจากนี้จำนวนธุรกิจ SMEs ยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากค่านิยมการเป็นเจ้าของกิจการในยุคปัจจุบันส่งผลให้มีผู้ประกอบการรายใหม่เข้าสู่ตลาดจำนวนมาก ดังนั้นความแข็งแกร่งของธุรกิจ SMEs จึงเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศในอนาคต (Department of Industrial Promotion, 2014)

หมู่เกาะ Azores ประเทศโปรตุเกส ประกอบด้วย 9 เกาะ อยู่กลางมหาสมุทรแอตแลนติกระหว่างทวีปอเมริกาเหนือและยุโรป ห่างจากทวีปยุโรป 1,500 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 2,333 ตารางกิโลเมตร มีจำนวนประชากรทั้งหมดประมาณ 246,746 คน เป็นเขตปกครองตนเอง มีสภาพสังคมที่ดีและเสถียรภาพทางการเมืองมั่นคง ประกอบกับทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ทำให้อุตสาหกรรมหลักของหมู่เกาะเป็นอุตสาหกรรมทางการเกษตรและการแปรรูปสินค้าทางการเกษตร เช่น อุตสาหกรรมเนยแข็ง ชา ทุ่นำกระป๋อง ผลไม้กระป๋อง เป็นต้น นอกจากนี้ยังโดดเด่นด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยมีเกาะเซาไมเกิล (Sao Miguel) เป็นเกาะที่ใหญ่ที่สุดและเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจที่สำคัญ มีประชากรอาศัยอยู่ประมาณร้อยละ 53 ของประชากรทั้งหมดของหมู่เกาะ Azores (Azoresweb, 2014)

Azores เป็นหมู่เกาะที่มีศักยภาพและนโยบายการพัฒนาผู้ประกอบการแยกจากแผ่นดินหลัก (Main Land) ของประเทศโปรตุเกส ปัจจุบัน Azores มีขนาดพื้นที่การจ้างงานคิดเป็นร้อยละ 74.2 ของประเทศ ปริมาณงานที่สามารถจ้างได้คิดเป็นร้อยละ 75.0 ของประเทศ ในส่วนของผู้ประกอบการมีอัตราการสร้างธุรกิจ ใน Azores ร้อยละ 19.04 ค่าเฉลี่ยของจำนวนแรงงานในบริษัทที่เริ่มก่อตั้ง 1-2 ปี คิดเป็นร้อยละ 1.23 บริษัทที่สามารถคงตัวอยู่ได้ 2 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 46.06 บริษัทที่มีสัดส่วนพนักงานมากกว่า 250 คน คิดเป็นร้อยละ 0.09 จำนวนบริษัทที่มีจำนวนพนักงานน้อยกว่า 10 คน คิดเป็นร้อยละ 95.4 จำนวนเฉลี่ยของพนักงานต่อบริษัท คิดเป็นร้อยละ 3.3 มูลค่าเฉลี่ยของธุรกิจเท่ากับ 257,000 ยูโร ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 2.16 ของ GDP รวมทั้งประเทศ (Azoresweb, 2014)

หมู่เกาะ Azores ประสบความสำเร็จในการดำเนินการตามนโยบายการพัฒนาผู้ประกอบการโดยมุ่งเน้นการทำแผนกลยุทธ์ที่ครอบคลุมการพัฒนาทั้งหมด 6 ด้าน หรือ Entrepreneurship Ecosystem อันได้แก่ ด้านนโยบายด้านการเงิน ด้านวัฒนธรรม ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนด้านทรัพยากรมนุษย์ และด้านการตลาด (Towards a ris3 for the Azores, 2012) โดยองค์กรที่ทำหน้าที่หลักในการพัฒนาผู้ประกอบการ มีดังนี้ (1) Society for the Business Development of the Azores ทำหน้าที่ในการสนับสนุนและพัฒนาผู้ประกอบการ จัดหลักสูตรการอบรม การเข้าถึงแหล่งเงินทุน และการสร้างเครือข่ายให้แก่ผู้ประกอบการ (2) Azores Tourism Observation ทำหน้าที่ดูแลด้านการสนับสนุนและพัฒนาผู้ประกอบการโดยเน้นธุรกิจด้านการท่องเที่ยวเป็นหลัก (3) Azores Chamber of Commerce ทำหน้าที่หลักในการสนับสนุนและพัฒนาผู้ประกอบการ จัดหลักสูตรการอบรม การเข้าถึงแหล่งเงินทุน และการสร้างเครือข่ายให้แก่ผู้ประกอบการ และ (4) University of the Azores คือ มหาวิทยาลัยแห่งหมู่เกาะ Azores เป็น

สถาบันการศึกษาหลักของ Azores ที่สอนด้านการพัฒนาผู้ประกอบการ

การที่รัฐบาลไทยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการสร้างผู้ประกอบการใหม่และการพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการเดิมจึงได้กำหนดนโยบายการพัฒนาผู้ประกอบการของประเทศไทยขึ้นประกอบกับต้นแบบความสำเร็จในการพัฒนาผู้ประกอบการของหมู่เกาะ Azores ประเทศโปรตุเกส ผู้วิจัยจึงได้เห็นความสำคัญของการศึกษาตัวแบบ ซึ่งหมายถึงกลไกที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาผู้ประกอบการของประเทศไทยและหมู่เกาะ Azores ประเทศโปรตุเกส เพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการที่เหมาะสม จากการที่ทั้งสองประเทศมีบริบทของประเทศที่ค่อนข้างคล้ายคลึงกัน คือ เป็นประเทศกำลังพัฒนาเน้นอุตสาหกรรมทางการเกษตร การแปรรูปสินค้าทางการเกษตร และการท่องเที่ยวทางธรรมชาติเป็นหลัก และการมีธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นตัวขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศ

ดังนั้น หากประเทศใดมีรูปแบบและกลไกในการพัฒนาผู้ประกอบการที่ดีก็จะเป็นแนวทางในการศึกษาจากแนวการปฏิบัติที่ดี (Best Practices) ของอีกประเทศต่อไปอีกด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาเปรียบเทียบตัวแบบการพัฒนาผู้ประกอบการระหว่างประเทศไทยและหมู่เกาะ Azores ประเทศโปรตุเกส

ทบทวนวรรณกรรม

จากการศึกษาของ Dabson (2005: 3) ที่รายงานต่อ The W. K. Kellogg Foundation พบว่า ระบบการพัฒนาผู้ประกอบการเป็นกลไกสำคัญที่จะขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาผู้ประกอบการให้ประสบความสำเร็จ และได้ให้คำนิยามของระบบการพัฒนาผู้ประกอบการว่า การพัฒนาผู้ประกอบการที่มีประสิทธิภาพนั้นต้องมีการบูรณาการอย่างเป็นระบบและต้องนำเสนอบริการที่ตรง

กับความต้องการของผู้ประกอบการ ซึ่งต้องมีความเข้าใจ ยึดหยุ่น สอดคล้องกับวัฒนธรรมและบูรณาการอย่างเป็นระบบในองค์ประกอบของระบบการพัฒนาผู้ประกอบการ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 5 ประการ คือ

1. การศึกษาด้านผู้ประกอบการในสถาบันการศึกษา (Entrepreneurship Education) คือ การเรียนที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกอบการโดยสถาบันการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญ

2. การฝึกอบรมและการให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิค (Adult Entrepreneurship Training and Technical Assistance) เป็นการ จัดหลักสูตรฝึกอบรมที่จำเป็นในการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการต่างๆ รวมถึงการให้ความช่วยเหลือและการให้คำปรึกษาด้านเทคนิค

3. การเข้าถึงเงินทุน (Access to Capital) เป็น การจัดการในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่เหมาะสมให้แก่ผู้ประกอบการ การหาผู้ร่วมลงทุนหรือสถาบันการเงินที่ส่งเสริมผู้ประกอบการเข้ามาให้ความช่วยเหลือ

4. การเข้าถึงกลุ่มเครือข่าย (Access to Networks) เป็น การจัดการเพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถรวมกลุ่มเพื่อสร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเข้าสู่ตลาด และทรัพยากรใหม่ๆ หรือปรับปรุงศักยภาพของธุรกิจได้ ดีขึ้น

5. วัฒนธรรมการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Culture) (Baron & Shane, 2005: 66-67) คือ กระบวนการในการกระตุ้นให้เกิดการสร้างผู้ประกอบการ ทั้งการสื่อสารและแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของผู้ประกอบการรายอื่น (Success Cases)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Vicens & Grullon (2011: 202) โดย International American Development Bank ได้ทำการวิจัย เรื่อง Innovation and Entrepreneurship: A Model Based on Entrepreneur Development พบว่า เป้าหมายในการพัฒนาของกลุ่มประเทศลาตินอเมริกาและแคริบเบียน คือ การสร้างกลไกในการพัฒนาผู้ประกอบการ

ให้มีความสามารถในการสร้างธุรกิจที่มีคุณภาพและสร้างความแตกต่าง โดยการกระตุ้นผู้ประกอบการให้ดำเนินธุรกิจที่มีมูลค่าสูง ดังนั้นการให้การศึกษาแก่ผู้ประกอบการ (Education) ร่วมกับการจัดการองค์ประกอบอื่นที่เรียกว่าระบบนิเวศ (Ecosystem) จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการสร้างผู้ประกอบการที่มีประสิทธิภาพ โดยได้สรุปตัวแบบในการพัฒนาผู้ประกอบการได้ว่ามี 3 องค์ประกอบดังนี้

1. Entrepreneur Education เป็นปัจจัยสู่ความสำเร็จที่สำคัญของนวัตกรรม (Innovation) ซึ่งต้องให้ความสำคัญกับองค์ความรู้และผู้เข้าฟัง โดยหลักสูตรต่างๆ จะต้องเริ่มต้นตั้งแต่การให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการเพื่อเริ่มต้นธุรกิจใหม่ การออกแบบจนกระทั่งนำสินค้าเข้าสู่ตลาด

2. Promoting the Value of Entrepreneurship and Innovation คือ การผลักดันให้เห็นและเกิดคุณค่าของการเป็นผู้ประกอบการและนวัตกรรมใหม่ (Bessant & Tidd, 2011: 414)

3. Development of Supportive Ecosystem คือ การสนับสนุนและสร้างให้เกิดระบบนิเวศที่เอื้อต่อการเป็นผู้ประกอบการ

การศึกษาระบบนิเวศในการพัฒนาผู้ประกอบการของ Pitelis (2012: 1359-1388) พบว่า การส่งเสริมการรวมกลุ่ม (Cluster) ของผู้ประกอบการมีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จของการพัฒนาผู้ประกอบการมาก เพราะก่อให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างองค์กร การช่วยเหลือเรื่องการทำการตลาดร่วมกัน อีกทั้งยังมีการแบ่งปันองค์ความรู้ระหว่างผู้ประกอบการด้วยกัน ซึ่งในการพัฒนาให้เกิดการรวมกลุ่มหรือการสร้างเครือข่ายนั้นควรเป็นนโยบายที่สนับสนุนจากภาครัฐ

Kim, Yoon & Kim (2014: 406-413) ได้ศึกษาเรื่อง มุมมองทางเศรษฐกิจและนโยบายพัฒนาธุรกิจเพื่อสังคม (An Economic Perspective and Policy Implication for Social Enterprise) ของประเทศเกาหลีพบว่า (1) ทิศทางในการกำหนดนโยบายจากภาครัฐ

มีความสำคัญมากต่อการพัฒนาธุรกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise) ในการกำหนดนโยบายนั้นควรเป็นนโยบายที่คำนึงถึงภาพรวมทั้งระบบนิเวศในการพัฒนาผู้ประกอบการ ไม่ใช่การพัฒนาเป็นส่วนๆ (2) รูปแบบหลักสูตรในการฝึกอบรมควรมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่สอดคล้องกับนโยบายที่ภาครัฐกำหนด (3) ทิศทางของนโยบายภาครัฐต้องมีความชัดเจนที่จะมุ่งแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น รวมทั้งควรหาแนวทางในการพัฒนารายประเภทของธุรกิจให้มีมาตรฐานอีกด้วย

การศึกษาบทบาทของสถาบันการศึกษาที่มีต่อการร่วมพัฒนาผู้ประกอบการของ McKeon (2013: 85-89) ที่รัฐ Oklahoma ประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่า วิทยาลัยชุมชน (Community College) มีบทบาทอย่างมากในการพัฒนาผู้ประกอบการ

วิธีการวิจัย

1. กลุ่มประชากร คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับกลไกในการพัฒนาตัวแบบผู้ประกอบการของประเทศไทยและหมู่เกาะ Azores และกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม คือ

1.1 ผู้บริหารและหัวหน้าหน่วยงานขององค์กรที่มีหน้าที่หลักในการพัฒนาผู้ประกอบการของประเทศไทย ได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม กรมการหอการค้า ผู้จัดการธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ประธานสภาอุตสาหกรรม ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และผู้อำนวยการศูนย์นวัตกรรมจัดการ

1.2 ผู้บริหารและหัวหน้าหน่วยงานขององค์กรที่มีหน้าที่หลักในการพัฒนาผู้ประกอบการของหมู่เกาะ Azores ประเทศโปรตุเกส ได้แก่ Administrator of Society for the Business Development of the Azores, Secretary of Azores Tourism Observation, chairman of Azores Chamber และ Head of Economics and Management Department: University of the Azores

2. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การศึกษาครั้งนี้จะทำ

การเก็บข้อมูลดังนี้

2.1 สัมภาษณ์ผู้บริหารและหัวหน้าหน่วยงานขององค์กรที่มีหน้าที่หลักในการพัฒนาผู้ประกอบการของประเทศไทย องค์กรละ 1 ราย รวม 6 ราย

2.2 แบบสัมภาษณ์ภาษาอังกฤษกับผู้บริหารและหัวหน้าหน่วยงานขององค์กรที่มีหน้าที่หลักในการพัฒนาผู้ประกอบการของหมู่เกาะ Azores ประเทศโปรตุเกส องค์กรละ 1 ราย รวม 4 ราย

เนื่องจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และเป็นการศึกษาข้อมูลที่หมู่เกาะ Azores ประเทศโปรตุเกส มีข้อจำกัดด้านการศึกษาทั้งด้านระยะทางและเงินทุนทำให้สามารถเก็บข้อมูลได้เพียงเท่านี้

3. วิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำมาวิเคราะห์ตามองค์ประกอบระบบการพัฒนาผู้ประกอบการ 5 ด้าน จากกรอบแนวคิดของ Dabson (2005: 3)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางการพัฒนาผู้ประกอบการตามกรอบแนวคิดองค์ประกอบการพัฒนาผู้ประกอบการของ Dabson (2005) ดังนี้

1. การศึกษาด้านผู้ประกอบการในสถาบันการศึกษา (Entrepreneurship Education)

พบว่า การศึกษาด้านผู้ประกอบการของประเทศไทยและหมู่เกาะ Azores มีสถาบันการศึกษาเป็นหน่วยงานหลักทำหน้าที่ในการสร้างและถ่ายทอดองค์ความรู้ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ให้กับผู้ที่สนใจเป็นผู้ประกอบการ การชี้แนะแนวทางอย่างมีคุณธรรมต่อธุรกิจและสังคม โดยมีหลักสูตรทางการบริหารธุรกิจ เช่น การเงินการธนาคาร การตลาด การบัญชี การจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศเกี่ยวกับธุรกิจ การจัดการธุรกิจบริการ เศรษฐศาสตร์ การท่องเที่ยว เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการบริการวิชาการแก่สังคม ได้แก่ การจัดสัมมนาทางวิชาการ การร่วมกับหน่วยงานต่างๆ

จัดกิจกรรมบ่มเพาะผู้ประกอบการ การส่งอาจารย์และผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาปัญหาธุรกิจในโครงการต่างๆ

หมู่เกาะ Azores มีความได้เปรียบในเรื่องมาตรฐานระบบการเรียนการสอนที่เป็นสากล ประกอบกับการมีกองทุนสนับสนุนด้านการศึกษาจากองค์กรต่างๆ ของสหภาพยุโรป เช่น หลักสูตร “Entrepreneurial Education: The Path to Success” จัดโดยหน่วยงาน The Azores Business Development Society (SDEA, EPER) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่สนับสนุนผู้ประกอบการโดยตรงและเป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาล Azores หลักสูตรดังกล่าวกระตุ้นให้นักเรียนและผู้สอนมีส่วนร่วมซึ่งกันและกันในกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างผู้ประกอบการเป็นหลัก

ส่วนประเทศไทยมีข้อได้เปรียบทางการเข้าถึงสถาบันการศึกษาที่มากกว่าและกระจายในแต่ละจังหวัดอย่างทั่วถึง สถาบันทางการศึกษาของประเทศไทยทั้งของภาครัฐและเอกชนมีการเปิดการเรียนการสอนเกี่ยวกับหลักสูตรการสร้างผู้ประกอบการ ส่วนใหญ่อยู่ในคณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยการจัดการทั้งในระดับอุดมศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาบัณฑิต และดุษฎีบัณฑิต จำนวนทั้งสิ้น 71 สถาบัน มากกว่า 100 หลักสูตรทั่วประเทศ

2. การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการและการให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิค (Adult Entrepreneurship Training and Technical Assistance)

ประเทศไทยมีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมเป็นหน่วยงานหลักในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาอุตสาหกรรม สร้างผู้ประกอบการ ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม วิสาหกิจชุมชน ให้มีสมรรถนะและขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อสร้างความเข้มแข็งและการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค โดยให้ความสำคัญด้านการผลิตและเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wiset (2017) หัวข้อที่จัดอบรมให้กับผู้ประกอบการนั้น แบ่งเป็น 2 กลุ่มหลัก ได้แก่ (1) การอบรมสำหรับผู้ประกอบการเดิม และ (2) การอบรมสำหรับผู้ประกอบการรายใหม่ สำหรับหัวข้อการอบรมสำหรับผู้ประกอบการเดิม ได้แก่ การพัฒนาศักยภาพ

การบริหารการผลิต เทคโนโลยีและนวัตกรรม การพัฒนาผลิตภัณฑ์และต่อยอดตราสินค้าอาเซียน ส่วนใหญ่เป็นการฝึกอบรมระยะสั้นในหัวข้อกลยุทธ์การตลาด การบริหารทรัพยากรบุคคลและการเงิน การเตรียมพร้อมเข้าสู่ระบบมาตรฐานต่างๆ ข้อกำหนดการค้าและผลกระทบทางด้านภาษี เป็นต้น หัวข้อการฝึกอบรมสำหรับผู้ประกอบการรายใหม่ อาทิ การฝึกพัฒนาแนวคิดในการเริ่มต้นประกอบธุรกิจอย่างเป็นระบบ การวิเคราะห์ศักยภาพของโครงการธุรกิจและปัจจัยสิ่งแวดล้อมของธุรกิจ การเปิดมุมมองใหม่ๆ ในการวิเคราะห์ตลาด ค้นหาปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Key Success Factors) เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งศูนย์บริการต่างๆ เพื่อให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาทางธุรกิจ โดยอยู่ภายใต้การดูแลของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมเพื่อเป็นศูนย์กลางในการประสานงานระหว่างผู้ประกอบการกับที่ปรึกษา โดยจะให้บริการปรึกษาแนะนำแก่ SMEs พร้อมด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ วินิจฉัยปัญหา และให้คำปรึกษาประกอบการตัดสินใจที่จะพัฒนาธุรกิจของผู้รับบริการให้เติบโต

หมู่เกาะ Azores มีหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ในการสนับสนุนและพัฒนาผู้ประกอบการคือ The Azores Business Development Society (SDEA, EPER) ซึ่งมีบทบาทในการกำหนดเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ SMEs ร่วมกับ Regional Government of Azores เพื่อกระตุ้นให้ธุรกิจเกิดการเติบโตผ่านกลไกและกิจกรรมต่างๆ SDEA, EPER สร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในการฝึกงานเพื่อส่งเสริมนโยบายการจ้างงานภายในประเทศ และมุ่งเน้นการพัฒนาการทำธุรกิจ ทั้งระบบสร้างสภาพแวดล้อมอันจะกระตุ้นให้เกิดการส่งออกและการลงทุนต่างๆ ในประเทศ โดยมีกลไกและกิจกรรมที่กระตุ้นการเกิดผู้ประกอบการใหม่ (Young Entrepreneurs) และการฝึกอบรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น โครงการจัดการแข่งขันสำหรับผู้ประกอบการที่มีศักยภาพของหมู่เกาะ Azores โครงการ Projeto Empreende Azores เป็นโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการที่เสริมสร้าง

ขีดความสามารถให้กับผู้ประกอบการด้วยผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น โครงการ Prometheus Project / ETH เป็นโครงการที่ให้นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยได้เข้าร่วมอบรมหลักสูตรการพัฒนาผู้ประกอบการ และมีการนำผลงานวิจัยของมหาวิทยาลัยมาต่อยอด โครงการความร่วมมือ EBN - European Business & Innovation Centre และ BIC Azores เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการ เช่น การสร้างแนวความคิดใหม่ๆ ทางธุรกิจและการสนับสนุนปัจจัยหลักที่ส่งเสริมการพัฒนาผู้ประกอบการ เป็นต้น

3. การเข้าถึงเงินทุน (Access to Capital)

ในประเทศไทย ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนผ่านองค์กรหรือสถาบันการเงินของรัฐบาลที่จัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือ SMEs โดยเฉพาะ ได้แก่ ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย หรือ SMEs Bank และธนาคารออมสิน ซึ่งมีพันธกิจหลักในการให้บริการทางการเงินและบริการอื่นๆ ที่ตอบสนองความต้องการของ SMEs ไทย ส่งเสริมและพัฒนา SMEs ไทยให้มีศักยภาพ โดยมีการให้ดอกเบี้ยเงินกู้ราคาพิเศษหรือหน่วยงานพันธมิตรให้เงินทุนเพื่อพัฒนากิจการสนับสนุนสังคมและสิ่งแวดล้อม พัฒนาอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืน และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ

หมู่เกาะ Azores มี SDEA, EPER เป็นหน่วยงานหลักในการจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการผ่านความร่วมมือกับ European Union Funds (EU Funds) ประกอบด้วย 7 ระบบในการสนับสนุนแหล่งเงินทุน ได้แก่ การสนับสนุนการขยายธุรกิจประเภทธุรกิจส่งออก ธุรกิจท่องเที่ยว และการเสริมสร้างให้เกิดผู้ประกอบการใหม่ต่อไป นอกจากนี้ SDEA, EPER ยังได้พัฒนาตัววัดทางด้านการเงินเพื่อที่จะร่วมมือกับแหล่งเงินทุนในยุโรป (Structural European Funds) ในการบริหารจัดการด้านการเงินให้มีประสิทธิภาพทั้งเรื่องการกู้ยืม การค้าประกัน และการบริหารเงินทุน โดยมีการจัดโครงการเพื่อสนับสนุนด้านแหล่งเงินทุน เช่น โครงการ

Investment Fund for Support to Entrepreneurship in the Azores (FIAEA) เป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการที่อยู่ในธุรกิจท่องเที่ยว สุขภาพ วิทยาศาสตร์ ทางทะเล อุตสาหกรรมเกษตร พลังงานทดแทน ไบโอเทคโนโลยี การจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ หรืองานวิจัยที่สามารถเป็นธุรกิจได้ ซึ่งโครงการนี้จะมีการสนับสนุนด้านเงินทุนในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้พิเศษแก่ผู้ประกอบการหรือมีการจูงใจให้นักลงทุนที่ต้องการจะลงทุนในธุรกิจเหล่านี้ โครงการ Project Accelerate Platform Azores มีการสนับสนุนและสร้างเครือข่ายด้านการเงินสำหรับโครงการที่เป็นนวัตกรรม ผู้ประกอบการจะมีโอกาสในการนำเสนอแผนโครงการแก่แหล่งเงินทุนและนักลงทุน เพื่อหาผู้สนับสนุนร่วมลงทุน และทดสอบความเป็นไปได้ด้านการเงินของโครงการ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบการมีแหล่งเงินทุนสนับสนุนและสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรพันธมิตรที่สามารถแลกเปลี่ยนความรู้ความเชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องได้ เป็นต้น

4. การเข้าถึงกลุ่มเครือข่าย (Access to Networks)

ประเทศไทยมีแนวทางการเชื่อมโยงกลุ่มเครือข่ายธุรกิจ SMEs จากองค์กรต่างๆ ที่มีการเก็บรวบรวมฐานข้อมูลของผู้ประกอบการที่เคยมาร่วมฝึกอบรมหรือร่วมโครงการที่ปรึกษาทางธุรกิจที่ทางหน่วยงานจัดขึ้น รวมถึงผู้ประกอบการที่สมัครเป็นสมาชิกของกลุ่มธุรกิจ เช่น กลุ่มการค้า การลงทุน การเกษตร การท่องเที่ยว อุตสาหกรรมอาหาร เป็นต้น โดยหน่วยงานจะเป็นผู้ประสานงานกับสมาชิกและผู้ประกอบการแต่ละรายในการให้ได้รับรู้ถึงข้อมูลต่างๆ ทั้งจากภายในและภายนอกหน่วยงานไม่ว่าจะเป็นข้อมูลด้านการจัดฝึกอบรมต่างๆ รวมถึงการสร้างกิจกรรมให้ผู้ประกอบการระหว่างภูมิภาคได้รู้จักกัน การสร้างเครือข่ายพันธมิตรระหว่างองค์กรภาครัฐ สถาบันการศึกษาต่างๆ ร่วมกับองค์กรภาคเอกชนและสมาคมต่างๆ แต่ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

หมู่เกาะ Azores มีศูนย์บ่มเพาะเครือข่ายธุรกิจ Azores (Incubators Network Azores Business)

ในการสร้างเครือข่ายที่มีความเชื่อมโยงกันอันจะนำไปสู่การบ่มเพาะธุรกิจด้วยวิธีที่หลากหลาย เช่น การบ่มเพาะธุรกิจที่เน้นเทคโนโลยี การบ่มเพาะธุรกิจที่เน้นธุรกิจท้องถิ่น เป็นต้น มีการจัดตั้งสภาและกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือโครงการที่ปรึกษาเฉพาะให้แก่ผู้ประกอบการในการพัฒนาและยกระดับศักยภาพของผู้ประกอบการ นอกจากนี้ยังมีการสร้างเครือข่ายสำนักงาน หรือ Company Offices Network ขึ้น เพื่อประสานงานและสนับสนุนการก่อตั้งธุรกิจใหม่ (Start-Ups) จัดกิจกรรมกระชับความสัมพันธ์อันดีของผู้ประกอบการ รวมทั้งเสริมสร้างให้เกิดสภาพแวดล้อมให้เกิดบรรยากาศของการเป็นผู้ประกอบการผ่านการกระจายอำนาจไปยังเครือข่ายต่างๆ เพื่อให้เกิดผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

5. วัฒนธรรมการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Culture)

องค์กร สถาบันการศึกษา และสถาบันการเงินในประเทศไทยให้ความเห็นว่า การที่จะสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเป็นผู้ประกอบการนั้น จะต้องการสร้างองค์ความรู้ในการเป็นผู้ประกอบการให้เห็นถึงโอกาสในการพัฒนาศักยภาพ และสร้างเครือข่ายที่ช่วยสนับสนุนสร้างความเข้มแข็งให้กับผู้ประกอบการ เชื่อมโยงกลุ่มผู้ประกอบการกับที่ปรึกษาทางธุรกิจและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการจัดตั้งศูนย์รวมแหล่งข้อมูลที่สามารถให้บริการได้เบ็ดเสร็จสำหรับผู้สนใจเป็นผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ แหล่งเงินทุน การจัดฝึกอบรม เครือข่าย สมาคม ฯลฯ ให้คำปรึกษาด้านธุรกิจและประสานงานกับหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนผู้ประกอบการในด้านต่างๆ ซึ่งจะเป็นปัจจัยกระตุ้นให้ประเทศไทยเกิดสังคมแห่งการเป็นผู้ประกอบการ

หน่วยงาน SDEA, EPER ของ Azores มองว่าในการสร้างผู้ประกอบการ สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ การสร้างทัศนคติในการเป็นผู้ริเริ่มสิ่งใหม่ การนำความคิดสร้างสรรค์มาสร้างเป็นโอกาส จากผลการศึกษาของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ใน Azores พบว่า ในปี 2010-2012 จำนวนผู้ประกอบการใหม่อยู่ในระดับที่ต่ำ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องจัด

โครงการอบรมต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการเปลี่ยนทัศนคติและสร้างคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการและอีกแนวทางหนึ่งคือ การนำผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จมาเป็นกรณีศึกษา นอกจากนี้ยังมีการให้ความรู้เชิงวิชาการแก่ผู้ประกอบการ เช่น หลักสูตร “Entrepreneurial Education: The Way of Success” ที่รัฐบาล Azores ได้จัดตั้งขึ้น โดยให้ SDEA, EPER เป็นหน่วยงานและยังมีเครือข่ายความร่วมมือจากหลายๆ หน่วยงาน หลักสูตรนี้มุ่งเน้นการสร้างผู้ประกอบการกับกลุ่มนักเรียน อายุ 10-18 ปี ที่มาจากทุกโรงเรียนใน Azores ในส่วนของหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนด้านระบบพื้นฐานต่างๆ คือ Azores Business Incubators ซึ่งมุ่งเน้นทั้งการพัฒนาในระดับท้องถิ่นและการพัฒนาผู้ประกอบการที่เน้นด้านเทคโนโลยี โดยได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานพันธมิตรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยเสริมสร้างสังคมของการเป็นผู้ประกอบการให้เกิดขึ้นได้

สรุปผล

ประเทศไทยและหมู่เกาะ Azores ประเทศโปรตุเกส มีการพัฒนาผู้ประกอบการเป็นไปในทิศทางเดียวกันระหว่างสถาบันการศึกษากับการฝึกอบรมและการให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิคแก่ผู้ประกอบการ โดยมีสถาบันการศึกษาเป็นหน่วยงานหลักในการสร้างองค์ความรู้เพื่อเสริมสร้างผู้ประกอบการ ด้วยการสนับสนุนจากสถาบันวิจัย ส่วนปัจจัยที่พบว่า มีความแตกต่างและเป็นข้อได้เปรียบของทั้ง 2 ประเทศ มีดังนี้

1. หมู่เกาะ Azores ประเทศโปรตุเกส มีการร่วมมือกันอย่างเหนียวแน่นระหว่างผู้ประกอบการ รัฐบาล องค์กรธุรกิจ สถาบันวิจัย หน่วยงานสนับสนุนด้านเทคโนโลยี สถาบันการศึกษา เพื่อดึงดูดเด่นและองค์ความรู้ของแต่ละองค์กรมาร่วมพัฒนาต่อยอดสร้างศักยภาพแก่ผู้ประกอบการ ทั้งการสร้างเครื่องมือเพื่อติดตามวัดผลการดำเนินงานหรือกิจกรรมอย่างมีแบบแผนและเน้นด้านการพัฒนาตัวบุคคลให้เกิดศักยภาพด้านความคิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างนวัตกรรมอันเป็นรากฐานที่สำคัญ

ในการเกิดผู้ประกอบการใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาผู้ประกอบการที่ Dabson (2005) ได้กล่าวไว้ว่า ในการพัฒนาผู้ประกอบการให้ประสบความสำเร็จนั้น จะต้องดำเนินการอย่างครบวงจร ไม่ใช่เพียงแค่การจัดการด้านเข้าถึงแหล่งเงินทุนเท่านั้น แต่ต้องสร้างให้เกิดทั้งวัฒนธรรมการเป็นผู้ประกอบการจากภายในตัวของผู้ประกอบการเอง ส่วนภาครัฐและภาคสถาบันการศึกษาเป็นเพียงส่วนประกอบในการเสริมสร้างให้เข้มแข็งเท่านั้น อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Vicens & Grullon (2011) ได้สรุปตัวแบบในการพัฒนาผู้ประกอบการไว้ว่า ความสำเร็จในการสร้างผู้ประกอบการคือ การให้องค์ความรู้แก่ผู้ประกอบการ การผลักดันให้เห็นคุณค่าต่อการสร้างนวัตกรรม

การวิจัยครั้งนี้ยังพบว่า กลยุทธ์ที่เป็นจุดแข็งในการพัฒนาผู้ประกอบการของหมู่เกาะ Azores คือ มุ่งเน้นการเปลี่ยนทัศนคติและการพัฒนาคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการร่วมกับการสร้างกิจกรรมกระตุ้นให้เกิดสภาพแวดล้อมของการเป็นผู้ประกอบการ การรวมกลุ่มผู้ประกอบการ ทำให้สามารถสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบสังคมและเศรษฐกิจได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาระบบนิเวศในการพัฒนาผู้ประกอบการของ Pitelis (2012) พบว่า การส่งเสริมการรวมกลุ่ม (Cluster) ของผู้ประกอบการมีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จของการพัฒนาผู้ประกอบการมาก เพราะก่อให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างองค์กร

2. ประเทศไทยมีปัจจัยที่สร้างความสำเร็จได้เปรียบใน 3 ด้าน คือ การเข้าถึงสถาบันการศึกษาที่มากและกระจายอยู่ในแต่ละจังหวัดอย่างทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ McKeon (2013) ที่รัฐ Oklahoma ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า วิทยาลัยชุมชน (Community College) มีบทบาทอย่างมากในการพัฒนาผู้ประกอบการ และมีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมเป็นหน่วยงานหลักในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาอุตสาหกรรม สร้าง

ผู้ประกอบการ ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม วิสาหกิจชุมชน ให้มีสมรรถนะและขีดความสามารถในการแข่งขันที่มีการจัดการฝึกอบรมและให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ แก่ผู้ประกอบการ

อีกกลไกที่เป็นจุดแข็งในการพัฒนาผู้ประกอบการของไทยคือ การเข้าถึงแหล่งเงินทุนผ่านองค์กรหรือสถาบันการเงินที่จัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือ SMEs โดยเฉพาะ ได้แก่ ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (SMEs Bank)

ข้อเสนอแนะ

สำหรับประเทศไทยยังต้องมีการพัฒนาในหลายด้าน ทั้งการสร้างเครือข่ายความร่วมมือและการบริหารจัดการ เครือข่ายที่ยังไม่เป็นระบบและยังไม่เข้มแข็ง รวมทั้งในเรื่องการสร้างสังคมและวัฒนธรรมของการเป็นผู้ประกอบการ อย่างเป็นระบบโดยใช้แนวทางการปฏิบัติที่ดี (Best Practices) จากหมู่เกาะ Azores

ดังนั้น รัฐบาลไทยจึงควรมีนโยบายที่มีความชัดเจน ในการกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานของเครือข่าย สนับสนุนด้านแหล่งเงินทุนกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์และพัฒนาเพื่อรักษาความต่อเนื่องของเครือข่าย และมีวิธีประเมินประสิทธิผลให้เกิดการเรียนรู้ และสร้างประสบการณ์ร่วมกันระหว่างองค์กร ทั้งหมดนี้ เป็นการสร้างสภาพแวดล้อมของประเทศไทยให้เป็นสังคมแห่งการสร้างผู้ประกอบการอย่างแท้จริง ตามผลการศึกษาของ Kim, Yoon & Kim (2014) ที่ได้ศึกษาเรื่องมุมมองทางเศรษฐกิจและนโยบายพัฒนาธุรกิจเพื่อสังคมของประเทศเกาหลี แล้วพบว่า ทิศทางในการกำหนดนโยบายจากภาครัฐมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาผู้ประกอบการ และในการกำหนดนโยบายนั้น ควรเป็นนโยบายที่คำนึงถึงภาพรวมทั้งระบบนิเวศในการพัฒนาผู้ประกอบการ ไม่ใช่การพัฒนาเป็นส่วนๆ

References

- Azoresweb. (2014). *About the Azores*. Retrieved July 2, 2014, from www.azoresweb.com/economy.html
- Baron, R. & Shane, S. (2005). *Entrepreneurship a process perspective*. South-Western: Thomson Corporation.
- Bessant, J. & Tidd, J. (2011). *Innovation and entrepreneurship*. Italy: Printer Trento.
- Dabson, B. (2005). *Fostering Entrepreneurship Development Systems in Rural America: First Review of the Request of Proposals*. Retrieved July 8, 2014, from https://www.researchgate.net/publication/237350075_FOSTERING_ENTREPRENEURSHIP_DEVELOPMENT_SYSTEMS_IN_RURAL_AMERICA
- Department of Industrial Promotion. (2014). *Main Industrial Project*. Retrieved July 2, 2014, from <http://info.dip.go.th/โครงการกสอ/โครงการกสอ2557/tabid/355/Default.aspx> [in Thai]
- Department of Industrial Promotion. (2014). *Presentation document about capacity building for entrepreneur*. [Unpublished]. Bangkok: Department of Industrial Promotion. [in Thai]
- Kim, Y., Yoon, S. & Kim, H. (2014). An economic perspective and policy implication for social enterprise. *American Journal of Applied Science*, 11(3), 406-413.
- Mckeen, T. K. (2013). A college's role in developing and supporting and entrepreneurial ecosystem. *Journal of Higher Education Outreach & Engagement*, 17(3), 85-89.
- Pitelis, C. (2012). Clusters, entrepreneurial ecosystem co-creation, and appropriability: a conceptual framework. *Industrial and Corporate Change*, 21(6), 1359-1388.
- Towards a ris3 for the Azores*. (2012). Retrieved July 8, 2014, from https://www.fct.pt/esp_inteligente/docs/Workshop_11122012_JoseAzevedo.pdf
- Vicens, L. & Grullon, S. (2011). *Innovation and entrepreneurship: a model based on entrepreneur development*. International-American Development Bank. Discussion Paper, No. IDB-DP-202.
- Wiset, N. (2017). Factors Influencing Business Operations of Small and Medium Enterprise Entrepreneurs in Nonthaburi Province. *Panyapiwat Journal*, 9(1), 13-24. [in Thai]

Name and Surname: Kemakorn Chaiprasit

Highest Education: Ph.D. (Knowledge Management),
Chiang Mai University

University or Agency: Chiang Mai University

Field of Expertise: Knowledge Management

Address: 239 Huay Kaew Rd., Mueang, Chiang Mai 50200

Name and Surname: Orapin Santidhirakul

Highest Education: Ph.D. (Management), Adamson University

University or Agency: Chiang Mai University

Field of Expertise: Organization Behavior, Entrepreneurship

Address: 239 Huay Kaew Rd., Mueang, Chiang Mai 50200

PIM

PANYAPIWAT

INSTITUTE OF MANAGEMENT

สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์